

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții lărgit al Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat, în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul în anulare împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, declarat de condamnatul

Munteanu Radu XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>30.04.2021 - 23.12.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>12.01.2022 - 05.04.2022,</i>
<i>instanța de recurs</i>	
<i>în anulare:</i>	<i>19.05.2022 - 27.06.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 23 decembrie 2021, Munteanu Radu a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 220 (două sute douăzeci) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că la data de 30 octombrie 2020, aproximativ la ora 15:59, inculpatul Munteanu Radu, fiind deținător al permisului de conducere nr. 203000044 cu categoria „BE”, „CE”, „DE”, „B1E”, „C1E”, „C1”, „D1E”, „B”, „C”, „D,,1” fiind în stare de ebrietate alcoolică, a urcat la volanul mijlocului de transport de model „Mercedes GL 320”, cu numere de înmatriculare germane XXXXXX, prin ce a încălcat prevederile art. 14 lit. a) al Regulamentului circulației rutiere conform căruia conducătorului de

vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, de natură să-i afecteze capacitatea de conducere și, deplasându-se pe str. Șevcencko din or. Râșcani, a fost stopat de către angajații Serviciului Patrulare a Serviciului Securitate Publică din cadrul IP Râșcani, aflați în exercițiul funcțiunii, din motiv că se deplasa neuniform cu automobilul.

Ulterior, fiind condus în incinta IP Râșcani de angajații Serviciului Patrulare a Serviciului Securitate Publică din cadrul IP Râșcani, aflați în exercițiul funcțiunii și fiind suspectat de întrebuințarea băuturilor alcoolice, deoarece avea simptome vizibile de ebrietate/ miros de alcool din cavitatea bucală/comportament neadecvat, etc/ lui Munteanu Radu i-a fost propus de a trece testarea alcoolscoptică, la ce conducătorul mijlocului de transport Munteanu Radu categoric a refuzat și s-a împotrivit de a fi supus testării alcoolscoptice și examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, precum și de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical, fapt care a fost fixat prin întocmirea procesului verbal cu privire la constatarea refuzului conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică sau de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul examenului medical din 30.10.2020.

Acțiunile inculpatului Munteanu Radu au fost încadrate în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, *adică refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.*

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61 Cod penal, concluzionând că va fi eficientă aplicarea față de inculpat a pedepsei cu 220 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

3. Avocatul Cucos Vitalie în numele inculpatului, a contestat sentința cu recurs, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat.

În motivarea recursului a invocat, că prima instanță nu a luat în considerație argumentele apărării și circumstanțele cazului.

Astfel, partea apărării a menționat că inculpatul nu și-a recunoscut vina, iar potrivit declarațiilor acestuia, se atestă că Munteanu Radu de fapt nu a refuzat prelevarea probelor biologice.

De asemenea, apărarea a indicat că martorul Mustață Vasile a confirmat că procesul-verbal de refuz a fost întocmit la IP Râșcani, până a merge cu Munteanu Radu la spital, or, colaboratorii de poliție din start, nu aveau intenția de a preleva sânge de la inculpat și au consemnat în procesul-verbal refuzul acestuia până a merge la spital, astfel că inculpatul a fost lipsit de posibilitatea de a indica în

procesul-verbal obiecțiile și circumstanțele în care nu a fost posibilă ridicarea probelor biologice.

În opinia apărării, procesul-verbal de refuz urma a fi recunoscut nul, deoarece a fost întocmit cu încălcări ale legislației.

Totodată, apărarea a susținut că nu are forță probatorie nici procesul-verbal nr. 15 întocmit de medicul de gardă de la spitalul raional Rîșcani, din motiv că acesta nu conține date despre ora examinării, notificarea lui Munteanu Radu despre rezultatele examinării, obiecțiile acestuia.

Prin urmare, partea apărării a conchis că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate nu a fost dovedită, din care motiv acesta urmează a fi achitat.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, a fost respins recursul ca nefundat și menținută sentința primei instanțe fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de recurs a indicat că inculpatul Munteanu Radu fiind citat legal, nu s-a prezentat și nu a comunicat motivele neprezentării sale. Odată fiind legal citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul penal.

Astfel, instanța de recurs a precizat că după citarea legală, ține de discreția inculpatului de a se interesa prin intermediul portalului instanțelor de judecată, cancelariei sau grefierului Curții de Apel, despre ședințele de judecată. De asemenea, acesta urmează să urmărească și să recepționeze corespondența poștală.

Instanța de recurs a menționat că inculpatul a cunoscut cu certitudine că cauza penală în privința sa se examinează în ordine de recurs. Acesta a fost citat legal, dar a solicitat amânarea judecării recursului, în legătură cu starea de sănătate, însă fiind citat suplimentar, acesta, potrivit adevărîței poștale este plecat de la domiciliu.

Prin urmare, instanța de recurs a conchis că inculpatul nu a manifestat un interes activ față de prezenta cauză penală.

Totodată, instanța de recurs a precizat că prima instanță corect a stabilit fapta infracțională și just a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, reieșind din probele administrate și cercetate în ședința de judecată, aplicându-i lui Munteanu Radu o pedeapsă legală, întemeiată și motivată.

În acest context, instanța de recurs a menționat că faptul refuzului lui Munteanu Radu de la testarea alcoolscoptică și prelevarea probelor biologice este confirmată de martorii Mustață Vasile, Șarban Igor, Nicolăescu Vasile, Sîrghi Valeriu.

5. În conformitate cu prevederilor art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

6. Condamnatul Munteanu Radu declară recurs în anulare, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de recurs.

În argumentarea recursului în anulare, invocă că instanța de recurs a aplicat eronat prevederile legii, ceea ce a afectat echitatea procedurilor penale în privința

sa, deoarece lipsa dovezii de citare legală nu echivalează cu refuzul de a participa la judecarea cauzei.

Prin urmare, menționează condamnatul că deși legea prevede dreptul instanței de a judeca recursul în lipsa inculpatului, în temeiul art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală, aceasta este condiționată de existența citării legale.

Astfel, precizează că potrivit adeverinței poștale, citația nu i-a fost înmănată, iar argumentul instanței potrivit căruia odată citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul, nu este prevăzut de Codul de procedură penală, or, aplicarea extensivă defavorabilă și prin analogie a legii procesual-penale este inadmisibilă. De fapt, nu a renunțat la dreptul de a se prezenta în ședințele de judecată, însă din motiv că nu a primit citația, nu a fost posibil să se prezinte la ședința de judecată.

De asemenea, susține că instanța de recurs nu a procedat în conformitate cu dispozițiile Comisiei Situații Excepționale a RM nr. 5 din 02 martie 2022 și nr. 13 din 31 martie 2022, astfel că la data de 05 aprilie 2022, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa sa, nefiind citat legal.

Condamnatul reiterează faptul că a fost în imposibilitate să se informeze despre ședința de judecată, considerând că instanța va proceda în conformitate cu prevederile pct. 2.2 din dispoziția Comisiei Situații Excepționale a RM nr. 13 din 31 martie 2022, și anume că în termen de 10 zile, instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și efectuarea actelor de procedură. Mai mult, nu putea să presupună că instanța de recurs va dispune examinarea recursului la data de 05 aprilie 2022, în contextul în care perioada stării de urgență a fost stabilită până la 24 aprilie 2022.

Totodată indică și faptul că la examinarea recursului, deși a fost asistat de către un apărător desemnat de Coordonatorul Oficiului Teritorial privind asistența juridică garantată de stat, totuși intenționa să contracteze un apărător ales.

La fel, indică condamnatul că instanța de recurs nu s-a expus asupra argumentului din cererea de recurs, referitor la faptul că nu poate fi tras la răspundere penală din considerentul că a refuzat să fie testat cu aparatul Drager, întrucât era pandemie, iar la spital, de fapt nu a refuzat să-i fie prelevate probele de sânge, însă a fost scos afară de către medici, deoarece se afla în carantină și nu purta mască de protecție, precum și nu s-a expus referitor la declarațiile martorului Mustață Vasile.

7. Judecând recursul în anulare declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44) al aceluiași Cod, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată poate fi considerat încălcarea esențială a drepturilor și libertăților persoanei garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția R. Moldova și de alte legi naționale.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, în baza prevederilor art. 457 alin. (3), 434 Cod de procedură penală, verifică legalitatea hotărârilor atacate pe baza materialului din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul penal lărgit atestă că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

Cu referire la prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că recurentul invocă în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, viciul fundamental – încălcarea de către instanța de recurs a dreptului la apărare, prin examinarea recursului în lipsa condamnării.

Însă, Colegiul penal lărgit analizând sub aspectul cerințelor și exigențelor legii argumentele expuse de recurent, consideră că acestea urmează a fi respinse ca neîntemeiate, deoarece nu constituie temei de intervenire în procedura precedentă.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, „inter alia”, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*cauza Brumărescu vs. România, Nr.28342/95&62, 28 octombrie 1999*). Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii doar în scopul reluării procesului de judecată și al unei noi soluționări a cauzei. Competența de revizuire a instanțelor supreme trebuie exercitată pentru a corecta erorile de drept și omisiunile justiției, și nu pentru a efectua o reexaminare a cauzei. Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs degizat și nici existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi drept temei pentru reexaminare. O îndepărtare de la acest principiu este justificată doar în cazul în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (*cauza Bujnița vs. Moldova, Nr.36492/02, 16 ianuarie 2007*).

Așadar, referitor la argumentele formulate în recurs privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, Colegiul penal lărgit atestă că potrivit materialelor dosarului, inculpatul Munteanu Radu și apărătorul acestuia, Cucuș Vitalie, au fost citați legal pentru ședința de judecată din 22 februarie 2022 (f.d.230, 231, vol.I), însă la data de 18 februarie 2022, inculpatul a depus cerere de amânare a ședinței de judecată (f.d.232, 233, vol.I), care a fost amânată pentru data de 05 aprilie 2022

(f.d.235, vol.I), cu înștiințarea inculpatului Munteanu Radu (f.d.236, 238, vol.I) și plasarea informației pe portalul instanței de judecată.

Prin urmare, la ședința de judecată fixată pentru data de 05 aprilie 2022, inculpatul nu s-a prezentat și nici nu a comunicat motivul absenței, iar în adresa instanței parvenind adeverința poștală cu inscripția „plecat”, însă fiind prezent apărătorul inculpatului desemnat din oficiu, Corolevschi Maria, instanța de recurs a dispus examinarea recursului în lipsa lui Munteanu Radu, fiindu-i respectat dreptul acestuia la apărare.

Potrivit art. 412 alin. (5) Cod de procedură penală, *neprezentarea părților legal citate în instanța de apel, nu împiedică examinarea cauzei.*

Conform art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. Prezența inculpatului aflat în stare de arest este obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că prevederile legale citate supra, sunt incidente speței, iar concluzia instanței de recurs privind examinarea cauzei doar în prezența procurorului și apărătorului inculpatului, este una corectă, în conformitate cu prevederile legale și nu încalcă dreptul condamnatului la apărare.

Mai mult, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind declarative argumentele recurentului potrivit cărora nu a presupus faptul că instanța de recurs va dispune examinarea cauzei pentru 05 aprilie 2022, aceasta deoarece condamnatul Munteanu Radu, cunoscând că a depus cerere de amânare pentru ședința de judecată din 22 februarie 2022, avea obligația pozitivă de a se interesa despre rezultatul ședinței de judecată, care a fost amânată pentru data de 05 aprilie 2022, ora 13:20, la solicitarea acestuia, deși a fost înștiințat despre data amânării, iar rezultatul ședinței fiind publicat pe portalul instanței de judecată.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza *Van Harn vs. Germania*, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat în speță un viciu fundamental care să afecteze hotărârea judecătorească, iar conform prevederilor art. 457, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul în anulare, instanța îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că el este neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibil recursul în anulare declarat de condamnatul Munteanu Radu XXXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 05 august 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

OPINIE SEPARATĂ

/în temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală/

1. Prin sentința Judecătorei Drochia din 21 decembrie 2021, Munteanu Radu a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, la 220 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de conduce mijloace de transport.

2. Conform deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, recursul ordinar al avocatului Cucoș Vitalie, în care a solicitat achitarea inculpatului, a fost respins, ca nefondat.

Instanța de recurs a reținut, între altele, că: *„inculpatul, fiind citat legal, nu s-a prezentat și nu a comunicat motivele neprezentării sale.*

Odată fiind legal citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul penal.

După citarea legală, ține de discreția inculpatului de se interesa prin intermediul portalului instanțelor de judecată, cancelariei sau greșierului Curții de Apel despre ședințele de judecată. De asemenea, acesta urmează să urmărească și să recepționeze corespondența poștală.

Inculpatul cunoaște cu certitudine că cauza penală în privința sa se examinează în ordine de recurs. Acesta a fost citat legal, dar a solicitat amânarea judecării recursului, în legătură cu starea de sănătate. Fiind citat suplimentar, acesta, potrivit adevărului poștal este plecat de la domiciliu.

În așa mod, inculpatul n-a manifestat un interes activ față de prezenta cauză penală”.

4. Condamnatul a declarat recurs în anulare, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de recurs.

Recurentul a invocat ca: *„viciu fundamental constă în încălcarea art. 6§1 din Convenție, (dreptul la un proces echitabil) prin examinarea cauzei de către instanța de recurs în lipsa persoanei inculpate și a apărătorului ales, ori, lipsa dovezii de citare legală nu echivalează cu refuzul de a participa la judecarea cauzei.*

Astfel, potrivit adevărului poștal, citația nu i-a fost înmănată, iar argumentul instanței că „odată citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul”, nu este prevăzut de Codul de procedură penală, ori, aplicarea extensivă defavorabilă și prin analogie a legii procesual-penale este inadmisibilă.

De altfel, în hotărârea Russu c. Moldovei din 13 noiembrie 2008, CtEDO a menționat că art. 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, inter alia, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (Stanford vs. Regatul Unit hotărâre din 23 februarie 1994; Barberă, Messegue și Jabardo vs. Spania - hotărâre din 6 decembrie 1988).

Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi dedus din garanțiile prevăzute în sub-paragrafele (c), (d) și (e) ale paragrafului 3 al articolului 6 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor”.

Or, este dificil de a explica posibilitatea exercitării acestor drepturi, fără a cunoaște data ședinței de judecată și a fi prezent la ședință, lipsind un refuz expres exprimat din partea sa în acest sens, totodată, prin cererea de amânare a ședinței de judecată fiind confirmată insistența și interesul de a participa la examinarea cauzei. Aceste împrejurări denotă faptul că nu a renunțat la dreptul de a se prezenta în ședințele de judecată, prezența lui în ședință fiind imposibilă, pe motiv că nu a primit citația.

Mai mult, prin Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, în legătură cu declararea în Republica Moldova a stării de urgență, cauzele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, indiferent de etapa de examinare, s-au suspendat de drept pe durata stării de urgență.

Prin Dispoziția nr. 13 din 31.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și abrogate punctul 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, începând din 04.04.2022.

Astfel, la pct. 2.2. din Dispoziția nr. 13 din 31.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, s-a dispus „, începând cu data prevăzută la pct. 2 (04.04.2022), procedurile de executare a hotărârilor judecătorești, a tranzacțiilor judiciare de împăcare, precum și judecarea cauzelor de contencios administrativ, civile și penale suspendate de drept conform prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se reiau din oficiu. În termen de 10 zile de la data prevăzută la pct. 2, instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și citarea părților. În cauzele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, care au fost suspendate de drept potrivit prevederilor punctului 5.3.2 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în interval de 10 zile de la data prevăzută la pct. 2, instanță de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și efectuarea actelor de procedură”.

Instanța de recurs nu a respectat prevederile Comisiei Situații Excepționale a RM și la 05.04.2022 a dispus examinarea cauzei în lipsa lui, fără citarea legală.

Totodată, a fost în imposibilitate de a se informa despre ședința de judecată, considerând că instanța de recurs va proceda conform prevederilor pct. 2.2. din Dispoziția nr. 13 din 31.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, adică în termen de 10 zile de la data prevăzută la pct. 2 (04.04.2022), instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și efectuarea actelor de procedură.

Mai mult, nu putea să presupună că instanța de recurs va dispune examinarea recursului la data de 05.04.2022, or, perioada stării de urgență a fost stabilită până la 24.04.2022.

Prin urmare, instanța de recurs nu a întreprins toate măsurile pozitive în vederea asigurării garanțiilor unui proces echitabil.

Or, art.6 alin. (3) lit. „b” din CEDO garantează anumite drepturi și facilități ce sunt necesare pentru pregătirea și desfășurarea apărării și asigurării dreptului acuzatului de a se apăra în termeni egali cu cei ai acuzării.

Însă, recursul a fost examinat în lipsa lui și cu prezența avocatului care i-a acordat asistență juridică garantată de stat, care nu a avut posibilitatea să discute cu el și să pregătească strategia de apărare, totodată, la examinarea recursului, a dorit să fie asistat de un apărător ales.

Acordarea serviciilor juridice garantate de stat se acordă persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata lor și care întrunesc condițiile stipulate în legea nr. 198 din 26.07.2007 Cu privire la asistența juridică garantată de stat, or, la examinarea recursului nu întrunea condițiile art. 19 din lege.

În același timp, instanța de recurs nu a indicat niciun motiv de respingere a argumentelor din recurs că „inculpatul nu poate fi atras la răspundere penală deoarece el a refuzat de a fi testat cu aparatul Drager din motiv că este pandemie, iar la spital nu a refuzat prelevarea probelor de sânge, dar a fost scos din spital de către medicii, pe motiv că ultimul se

afla în carantină și ultimul nu purta masca de protecție, iar fapta dată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”.

De asemenea, în cererea de recurs au fost invocate declarațiile martorului Mustață Vasile, însă instanța de recurs nu s-a expus asupra acestora, fiind comisă o eroare gravă, ce a dus la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Potrivit jurisprudenței CtEDO „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite... Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivația sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse” (Hotărârea CEDO în cauza Suominen v. Finlanda)”.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2022, recursul în anulare a fost respins ca inadmisibil.

Instanța de recurs a statuat că: *„instanța de recurs a dispus examinarea recursului în lipsa lui Munteanu Radu, fiindu-i respectat dreptul acestuia la apărare.*

Potrivit art. 412 alin. (5) Cod de procedură penală, neprezentarea părților legal citate în instanța de apel, nu împiedică examinarea cauzei.

concluzia instanței de recurs privind examinarea cauzei doar în prezența procurorului și apărătorului inculpatului, este una corectă, în conformitate cu prevederile legale și nu încalcă dreptul condamnatului la apărare.

Mai mult, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind declarative argumentele recurentului potrivit cărora nu a presupus faptul că instanța de recurs va dispune examinarea cauzei pentru 05 aprilie 2022, aceasta deoarece condamnatul Munteanu Radu, cunoscând că a depus cerere de amânare pentru ședința de judecată din 22 februarie 2022, avea obligația pozitivă de a se interesa despre rezultatul ședinței de judecată, care a fost amânată pentru data de 05 aprilie 2022, ora 13:20, la solicitarea acestuia, deși a fost înștiințat despre data amânării, iar rezultatul ședinței fiind publicat pe portalul instanței de judecată”.

6. Îmi expun dezacordul cu soluția Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2022, din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), 452 alin. (1) și 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către condamnat în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului.

Sub acest aspect și în raport cu motivele invocate de recurent, se reține că instanța de recurs ordinar a comis următoarele erori de drept (*pct. 3., 4. din decizie*).

Potrivit art. 6 § 1., 3.lit. b) și c) CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Orice acuzat are, în special, dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el.

Conform art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea recursului se face cu citarea avocatului și celorlalte părți. Participarea avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, legal citat, nu împiedică examinarea recursului. Potrivit art. 449 alin. (2), 417 alin. (1) pct. 8)

Cod de procedură penală, decizia instanței de recurs trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea recursului, precum și motivele adoptării soluției date.

În corespundere cu art. 66 alin. (1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare. Instanța de judecată îi asigură inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Conform art. 70 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat substituirea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat doar dacă constată că avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat nu este în stare să asigure asistență juridică eficientă inculpatului. Potrivit art. 239 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire. Dovada de primire se predă agentului procedural, care o înaintează instanței de judecată care a emis citația.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, doar o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției (*cauza Fomin c. Moldovei*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit părții introductive și descriptive a deciziei contestate, instanța de recurs ordinar (*pct. 4. din decizie*):

a) în partea descriptivă a deciziei a indicat sumar că: „...*inculpatul, fiind citat legal, nu s-a prezentat și nu a comunicat motivele neprezentării sale..., odată fiind legal citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul penal..., ține de discreția inculpatului de se interesa prin intermediul portalului instanțelor de judecată, cancelariei sau greșierului Curții de Apel despre ședințele de judecată..., acesta urmează să urmărească și să recepționeze corespondența poștală..., inculpatul a fost citat legal, dar a solicitat amânarea judecării recursului, în legătură cu starea de sănătate..., fiind citat suplimentar, acesta, potrivit adevărului poștal este plecat de la domiciliu...”.*

Însă, aceste concluzii neclare și care se contrazic reciproc, sunt lipsite, cu desăvârșire, de o fundamentare pe norme concrete, procesual-penale, în domeniul citării legale a inculpatului și apărătorului său, raportate la împrejurările constatate în speță - *...inculpatul nu a comunicat motivele neprezentării sale..., inculpatul a solicitat amânarea judecării recursului, în legătură cu starea de sănătate..., fiind citat suplimentar, acesta, potrivit adevărului poștal este plecat de la domiciliu, cât și a cererii inculpatului din 18.02.2002 privind amânarea judecării cauzei pe motiv că s-a aflat în contact cu o persoană infectată de COVID-19 și prezintă simptome de îmbolnăvire (f.d. 233).*

Lipsește în descriptiv și argumentarea bazată pe prescripții legale precise a concluziei sumare că - *...odată fiind legal citat, inculpatul se consideră citat pe întreg procesul penal..., ține de discreția inculpatului de se interesa prin intermediul portalului instanțelor de judecată, cancelariei sau greșierului Curții de Apel despre ședințele de judecată..., acesta urmează să urmărească și să recepționeze corespondența poștală.*

În același timp, la materialele cauzei lipsește dovada de primire a citației de către inculpat și apărătorul Vitalie Cuceș pentru ședința din 05.04.2022, iar în descriptiv nu există argumentarea instanței, în fapt și în drept, dacă condițiile citării

legale ar fi fost îndeplinite, instanța concluzionând neclar și nefinisat, doar că - *fiind citat suplimentar, acesta, potrivit adevărului poștale este plecat de la domiciliu...*

Ori, o asemenea decizie nemotivată a lipsit recurentul de posibilitatea să o conteste, precum și de posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs, care, la rândul său, este lipsită de efectuarea unui control public a administrării justiției;

b) implicând în proces pentru data de 05.04.2022 un alt avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, instanța a omis prevederile art. 70 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, că instanța poate solicita oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat substituirea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat doar dacă constată că avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat nu este în stare să asigure asistență juridică eficientă inculpatului.

Ori, la judecarea cauzei în prima instanță a participat avocatul Vitalie Cucoș, care a și întocmit recursului ordinar de pe rol, dar care nu a fost legal citat în instanța de recurs;

c) instanța de recurs ordinar a omis cu desăvârșire și prevederile, imperative și clare, din:

- Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022, pct. 5.3.2. și 5.3.3., a Comisiei Situații Excepționale a RM, în legătură cu declararea în Republica Moldova a stării de urgență, că cauzele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, indiferent de etapa de examinare, se suspendă de drept pe durata stării de urgență. **În interval de 10 zile** de la încetarea stării de urgență. **Instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenilor de judecată și efectuarea actelor de procedură;**

- Dispoziția nr. 13 din 31.03.2022 a Comisiei Situații Excepționale a RM, la pct. 2.2., că începând cu data de 04.04.2022, judecarea cauzelor penale suspendate de drept conform prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, **se reiau din oficiu. În termen de 10 zile de la data de 04.04.2022, instanța de judecată va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și citarea părților.** În cauzele penale, care au fost suspendate de drept, în interval de 10 zile, instanța de judecată **va lua măsuri pentru fixarea termenelor de judecată și efectuarea actelor de procedură.**

Ori, aceste prescripții de drept, care guvernau procedura penală în speța de pe rol și pe respectarea întocmai a căror mizau părțile, obligau instanța, în termen de 10 zile de la data de 04.04.2022, să fixeze data ședinței de judecată și să citeze părțile, cu efectuarea respectivelor acte de procedură.

Astfel, împrejurările enunțate și încălcările nominalizate a normelor procesual-penale, comise de instanța de recurs, atestă, rezonabil, lezarea dreptului inculpatului la o hotărâre judecătorească motivată în fapt și drept, de a fi legal citat, de a participa efectiv la procesul său penal, să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el, adică a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, fapt ce constituie un viciu fundamental care a afectat hotărârea contestată, adică reprezintă erori de drept care permit redeschiderea procesului penal.

Conform art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța admite recursul în anulare, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de recurs ordinar, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs în anulare.

Deci, recursul în anulare de pe rol este pasibil admiterii, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de recurs, în alt complet de judecată.

Judecătorul

Iurie Diaconu